

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА НОРМУВАННЯ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

к.е.н., доц. **Курильців Р.М.**
Львівський національний аграрний університет

Використання та охорона земель є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері природокористування, екологічної безпеки і охорони навколишнього природного середовища і є невід'ємною умовою сталого економічного і соціального розвитку.

Одним з шляхів вирішення проблеми формування сталого землекористування є створення узгодженої системи національних норм, нормативів та стандартів, що повинні забезпечити регулювання існуючих нормативних документів і розробку нових життєздатних екологічних норм і правил.

Стандартизація і нормування у галузі охорони земель полягають у забезпеченні екологічної та санітарно-гігієнічної безпеки громадян внаслідок визначення вимог щодо якості земель, родючості ґрунтів і допустимого антропогенного навантаження та господарського освоєння земель.

Завдання стандартизації у сфері використання та охорони земель полягає у створенні комплексу документів для системного нормативного забезпечення діючого землекористування та охорони земель і досягнення його гармонійного та екологічнобезпечного використання земель.

Структура фонду нормативної документації зі стандартизації щодо охорони земель створюється із взаємопогоджених документів відповідних рівнів.

Документи першого рівня – це закони та нормативно-правові акти органів державної влади, а також міжнародні правові документи.

Документи другого рівня – міжнародні, міждержавні та національні стандарти України щодо сталого землекористування, які впроваджуються центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації. Відповідно до законодавства та міжнародної практики цей орган здійснює свою роботу через технічні комітети (ТК) із стандартизації. Щодо узгодження та розробки нормативних документів у сферах сталого землекористування, охорони та екологічного стану земель, крім існуючих ТК 82 "Охорона навколишнього природного середовища України" та ТК 142 "Ґрунтознавство", важливим є створення ТК "Стале землекористування", функції якого здійснюватиме Держземагенство України і який буде взаємодіяти з іншими ТК стосовно узгодження розроблюваних нормативних документів у сфері сталого землекористування.

Документи третього рівня – нормативні документи Мінприроди, Мінагрополітики, Держземагенства, які приймаються відповідним центральним органом виконавчої влади. Ці документи повинні конкретизувати документи першого та другого рівнів і не суперечити їм.

За своїм змістом стандарти в галузі охорони і використання земель являють нормативні документи, які визначають поняття, зміст, структуру, етапи, методики, класифікації видів діяльності, метою якої є забезпечення охорони земель та належного використання земель.

Виходячи з цього, за допомогою стандартів забезпечуються організація виконання робіт у сфері охорони та раціонального використання земель, а також зміст діяльності як засобу досягнення сталості землекористування.

Проте, для того, щоб такі засоби були ефективними, необхідно визначити цілі, які ставляться перед діяльністю з використання та охорони земель, шляхом встановлення нормативів у цій галузі.

Відповідно до Закону України "Про охорону земель" у галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів встановлені нормативи граничнодопустимого забруднення ґрунтів, якісного стану ґрунтів, оптимального співвідношення земельних угідь та показників деградації земель та ґрунтів.

На нашу думку, нормування повинно бути зорієнтоване на вирішення завдань збереження сталості землекористування за кількісними та якісними показниками, мінімізації негативного впливу на довкілля.

Для цього нами пропонується встановити такі нормативи:

- організаційно-методичні, які вимагають формування основних (загальних) положень використання та охорони земель;
- еколого-технологічні та еколого-технологічні, що передбачають встановлення обмежень на використання техніки, агротехнологій тощо.
- еколого-економічні та соціально-екологічні. До них можуть бути віднесені розрахунки та нормативи щодо розміру платежів за використання земель з врахуванням їх екологічної та соціальної цінності.
- показників сталого землекористування.

Комплекс нормативних документів повинен забезпечувати нормативну основу досягнення балансу між рівнями експлуатації (використання) земель, шкідливого впливу на земельні ресурси та спроможністю до їх відновлюваності.

Отже, головна мета нормування полягає у створенні комплексу документів для системного нормативного забезпечення створення сталого землекористування, досягнення безпечного використання та охорони земель. Реалізація зазначеної мети сприятиме сталому гармонійному землекористуванню, створенню безпечних умов для життя людей, відновлюванню екологічних і продуктивних функцій землі, збереженню і відтворюваності ландшафтів України.